

CABINETUL NUMISMATIC

RAPORT DE ACTIVITATE (FINAL 31 01 2018) pe anul 2017

Preambul

Acest Raport descrie activitatea de cercetare a personalului de cercetare-dezvoltare din cadrul Cabinetului Numismatic de-a lungul anului 2017, de la 1 ianuarie la 31 decembrie.

1. Activități de cercetare-dezvoltare

1.1 Direcții de cercetare (Numismatică)

Cabinetul Numismatic desfășoară programe de cercetare fundamentală multianuale, pe termen mediu și lung, acestea fiind:

- a) Numismatică antică, după cum urmează: 1) Numismatica epocii elenistice (Moneda grecească în spațiul vest-pontic în epocile clasică și elenistică) și perioada romană republicană și imperială, responsabil dr. Emanuel Petac; 2) Publicarea colecțiilor de monede antice din colecțiile Cabinetului Numismatic (responsabil dr. Emanuel Petac)
- b) Numismatică medievală, în special Numismatica Țării Moldovei; 1) Monedele Țării Moldovei între sec. XIV-XVII (responsabil dr. Lilia Dergaciova); 2) Publicarea colecțiilor de monede medievale din colecțiile Cabinetului Numismatic (responsabil dr. Lilia Dergaciova)

1.2 Resurse umane

Dr. Emanuel Petac, cercetător științific gradul II, Numismatică antică greco-romană, în special Monedele cetăților grecești vest-pontice

Dr. Lilia Dergaciova, cercetător științific gradul III, Numismatică medievală, în special Monedele Țării Moldovei sec. XIV-XVII

1.3 Infrastructura de cercetare/dezvoltare nou achiziționată/completată Scanner manual, valoare 300 lei

1.4 Rezultate ale cercetării (*granturi/proiecte europene/internaționale și naționale; teme instituționale*) în derulare

Moneda grecească în spațiul vest-pontic în epocile clasică și elenistică
(responsabil dr. Emanuel Petac)

Monedele Țării Moldovei între sec. XIV-XVII (responsabil dr. Lilia Dergaciova)

1.5 Cooperări culturale/științifice naționale și internaționale (*stagii de cercetare în cadrul schimburilor interacademice; în cadrul proiectelor, alte stagii*): Vizitatori externi:

Dr. Hristina Ivanova, Deutches Archäologisches Institut, Germania, 5-9 iunie; temă: Monedele Apolloniei Pontica în colecțiile numismatice ale Academiei Române; persoane implicate: dr. Hristina Ivanova, dr. Emanuel Petac

Dr. Adrian Popescu, Fitzwilliam Museum, Cambridge, Marea Britanie; 23-26 octombrie; temă: Monede histriene din colecțiile numismatice ale Academiei Române; persoane implicate: dr. Adrian Popescu, dr. Emanuel Petac

1.6 Conferințe(simpozioane)/manifestări științifice/culturale organizate

Conferința „Money on the margins. Coinage, form and strategies of the Intercultural Commerce on the Black Sea shore”; responsabil de secție Emanuel Petac; titlul comunicării: ”Lost hoards and long distance travelling coins”; 18-22 iunie; Zichron Yaakov, Israel

Al XXXIV-lea Simpozion Național de Numismatică al Societății Numismatice Române, dedicat victoriilor din vara anului 1917; Curtea de Argeș, 27-30 iunie; co-organizator: Emanuel Petac; partener: Muzeul Municipal Curtea de Argeș; titlul comunicării: „Despre un mare tezaur de denari romani republicani descoperit pe Dealul Muncelului (punctul Valea Mică) în anul 2000”

Sesiunea Muzeului Municipal București, 15-17 septembrie; moderator de secție Emanuel Petac; titlul comunicării: „Despre un tezaur de denari romani și imperiali descoperit pe Dealul Prihodiștii (Grădiștea de Munte) în anul 2002; București,

Sesiune Interpol „Lupta împotriva traficului ilegal de obiecte de patrimoniu”, București, 4-5 octombrie; chairman Emanuel Petac; titlul comunicării: „Lost hoards: about the Lysimacheier and Koson type staters from Sarmizegetusa. A numismatic and historical approach”

A 50-a Sesiune de comunicări „Pontica” a Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța, 11-13 octombrie; Moderator secție Emanuel Petac; titlul comunicării: „Tezaurul de dioboli din Apollonia și Mesembria descoperit la Constanța în anul 1911”

Sesiunea de comunicări „Colecții numismatice și colecționari” organizată de Muzeul Național de Istorie a României în parteneriat cu Societatea Numismatică Română; co-organizator Emanuel Petac; 10 noiembrie, București; titlul comunicării: „Colecții și colecționari în colecția numismatică a Academiei Române”

Al XVII-lea Simpozion Internațional de Numismatică, organizat în perioada 4-6 octombrie la Chișinău de către Muzeul Național de Istorie a Moldovei și Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” din București; co-organizator dr. Lilia Dergaciova; activitate legată de organizare, colectare a rezumatelor, redactarea și prelucrarea acestora, corespondența cu participanții, moderarea secției etc.; titlul comunicării:

„Situl medieval de la Costești, raionul Ialoveni, Rep. Moldova, în lumina descoperirilor monetare din sec. XV”

1.7 Granturi/proiecte câștigate (în competiții internaționale/europene, naționale)

1.8 Granturi/proiecte pregătite

1.9 Articole publicate în reviste cotate ISI

Nu există în lume nici o publicație numismatică având cotație ISI, nici cele mai prestigioase din Marea Britanie, Franța, Belgia sau Statele Unite.

1.10 Articole în alte reviste științifice/culturale din România sau în volume ale conferințelor

Emanuel Petac, Aurel Vălcu, „Tomis” or Asia Minor? About the Alexander the Great type tetradrachms Price 1211-1213, Festschrift Demetar Draganov, Sofia, 2017, p. 129-137

Emanuel Petac, *Două tetradrahme de tip Alexandru cel Mare descoperite la Jegălia, jud. Călărași*, în Revista de cercetări arheologice și numismatice, 3, 2017, p. 317-322

Emanuel Petac, Nicolae Popa, *Considerații asupra tezaurului monetar roman imperial încheiat la Traian descoperit pe Dealul Prihodiștii (Grădiștea de Munte, com. Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara) în anul 2002*, în volumul omagial dedicat profesorului Virgil Mihăilescu Bîrliba la împlinirea vârstei de 80 de ani, Piatra Neamț, 2018, sub tipar

Dergaciova, L. Some Remarks on the Coining Methods of Medieval Moldovan Issues. *Oltenia, Studii și comunicări. Arheologie-Istorie. XXII-XXIII (2015-2016)*. Craiova 2017, p. 261-268. ISSN 1454-6892

Дергачева, Л.В.; Петров, А.Н. Надчеканка монеты в Молдавии и Литве в первой половине XV в. по данным клада из украинского села Стижок. В: *Русь, Литва, Орда в памятниках нумизматики и сфрагистики, выпуск 4*, Минск 2017, 322-346. ISBN 978-5-7030-1172-0 // Dergaciova, L.; Petrov, A. Contramarcarea monedei în Moldova și Lituania în prima jumătate secolului XV în baza datelor tezaurului ucrainean de la Stijok. In: *Rusia, Lituania, Hoarda în date numismatice și sfragistice, vol. 4*, Minsk 2017, p. 322-346.

ДЕРГАЧЕВА, Л.В. Клад молдавских монет из села Кочулия и молдавско-польские отношения начала XV века. In: *Средневековая нумизматика Восточной Европы*, 6, Москва 2017, с. 213-246. ISBN 978-5-902271-23-9 // Dergaciova, L. Tezaur de monedă moldovenească de la Cociulia și relașiile moldo-poloneze la începutul secolului XV. In: *Numismatica medievală a Europei de Est*, 6, Moscova, 2017, p. 213-246

KARASHEVICH, I.; BOLDUREANU, A.; DERGACIOVA, L. Un lot de monede descoperite la Cetatea Albă din colecția Institutului de Arheologie al Academiei Naționale de Științe a Ucrainei din Kiev. *Arheologia Moldovei*. Vol. XXXIX, Iași, 2017, 109-142. ISSN (print): 0066-7358

РЯБЦЕВА С.С., ДЕРГАЧЕВА Л.В. К вопросу об этнокультурной принадлежности и датировке группы одежных застежек с территории Пруто-

Днестровского Междуречья. In: *Поволжская Археология*, 22, Казань 2017, с. 190-207. ISSN 2306-4099 // REABȚEVA, S.S.; DERGACIOVA, L.V. Referitor la problema atribuției etno-culturale și datării seturilor de cheutori duble descoperite în regiunea Pruto-Nistreană. In: *Arheologia regiunii Volgăi*. Vol. 22, Kazan 2017, p. 190-207.

РЯБЦЕВА, С.С.; ДЕРГАЧЕВА, Л.В. О двух новых находках позднесредневековых кладов ювелирных украшений (к вопросу о присутствии дериватов золотоордынских изделий в памятниках Молдавского княжества). In: *Stratum plus*. № 6, Санкт-Петербург, Кишинев, Одесса, Бухарест 2017, с. 91-116. ISSN 1608-9057 // REABȚEVA, S.S.; DERGACIOVA, L.V. Despre două tezaure medievale târzii de podoabă recent descoperite (referitor la apariția derivașilor ale unor podoabe din perioada Hoardei de Aur în Moldova istorică). In: *Stratum plus*. Vol. 6, Sankt-Petersburg, Chișinău, Odesa, București 2017, 6, p. 91-116.

1.11 Cărți în edituri din străinătate

1.12 Cărți în edituri din România

1.13 Albume, cataloage de expoziții, expoziții virtuale

Dr. Emanuel Petac, co-organizator al expoziției organizată de Biblioteca Academiei Române cu ocazia Zilei Academiei Române în luna aprilie; secțiunile expoziției numismatice: a) Monedele din spațiul Daciei în perioada sec. III-I a.Cr.; b) Emisiunile de aur ale împăraților Romei

Co-autor al albumului dedicat sărbătoririi a 150 de ani de la înființarea Bibliotecii Academiei Române (secțiunea Numismatică)

1.14 Participare la conferințe cu comunicări

Sesiunea Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan”, participant: Emanuel Petac, Despre tezaurul Sarmizegetusa 1998 și posibila dată a campaniei pontice a lui Burebista, 29-31 martie, București

Conferința „Money on the margins. Coinage, form and strategies of the Intercultural Commerce on the Black Sea shore”; responsabil de secție Emanuel Petac; titlul comunicării: „Lost hoards and long distance travelling coins”; 18-22 iunie; Zichron Yaakov, Israel

Al XXXIV-lea Simpozion Național de Numismatică al Societății Numismatice Române, dedicat victoriilor din vara anului 1917; Curtea de Argeș, 27-30 iunie; co-organizator: Emanuel Petac; partener: Muzeul Municipal Curtea de Argeș; titlul comunicării: „Despre un mare tezaur de denari romani republicani descoperit pe Dealul Muncelului (punctul Valea Mică) în anul 2000”

13th International Congress of Thracology, Kazanlak, Bulgaria; 3-7-septembrie; Moderator de secție: Emanuel Petac; titlul comunicării: „Coin finds and payments in the Thracian and Getic area at the end of the 4th century BC”

Sesiunea Muzeului Municipal București, 15-17 septembrie; moderator de secție Emanuel Petac; titlul comunicării: „Despre un tezaur de denari romani și imperiali descoperit pe Dealul Prihodiștii (Grădiștea de Munte) în anul 2002; București,

Sesiune Interpol „Lupta împotriva traficului ilegal de obiecte de patrimoniu”, București, 4-5 octombrie; chairman Emanuel Petac; titlul comunicării: „Lost hoards:

about the Lysimacheier and Koson type staters from Sarmizegetusa. A numismatic and historical approach”

A 50-a Sesiune de comunicări „Pontica” a Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța, 11-13 octombrie; Moderator secție Emanuel Petac; titlul comunicării: „Tezaurul de dioboli din Apollonia și Mesembria descoperit la Constanța în anul 1911”

Sesiunea de comunicări „Colecții numismatice și colecționari” organizată de Muzeul Național de Istorie a României în parteneriat cu Societatea Numismatică Română; co-organizator Emanuel Petac; 10 noiembrie, București; titlul comunicării: „Colecții și colecționari în colecția numismatică a Academiei Române”

Al XVII-lea Simpozion Internațional de Numismatică, organizat în perioada 4-6 octombrie la Chișinău de către Muzeul Național de Istorie a Moldovei și Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” din București; co-organizator dr. Lilia Dergaciova; activitate legată de organizare, colectare a rezumatelor, redactarea și prelucrarea acestora, corespondența cu participanții, moderarea secției etc.; titlul comunicării: „Situl medieval de la Costești, raionul Ialoveni, Rep. Moldova, în lumina descoperirilor monetare din sec. XV”

21-23 septembrie, Chișinău-Butuceni, Republica Moldova. Simpozion *Orheiul Vechi*:

70 de ani de la primele săpături arheologice. Dergaciova L. Monedele europene descoperite la Orheiul Vechi.

21-23 septembrie, Chișinău-Butuceni, Republica Moldova. Simpozion *Orheiul Vechi*:

70 de ani de la primele săpături arheologice. Abîzova E., Dergaciova L., Reabțeva S. Ювелирные украшения золотоордынского круга из Старого Орхоя и Костешть (Obiecte de podoabă de origine tătărească de la Orheiul Vechi și Costești).

27-29 septembrie, Craiova, România. “*Oltenia. Interferențe culturale*”, ediția a VII-a.

Dergaciova, L.; Reabțeva, S. Tezaurul medieval târziu de la Drăgușeni (r-nul Strășeni, Republica Moldova).

4-6 octombrie, Chișinău. *Al XVII-lea Simpozion de Numismatică*. Dergaciova, L. Situl

medieval de la Costești (raionul Ialoveni, Republica Moldova) în lumina descoperirilor monetare din sec. al XV-lea.

11-13 octombrie, Constanța, România. *Sesiunea Științifică Internațională Pontica, a 50-a ediție: ISTORIE ȘI ARHEOLOGIE ÎN SPAȚIUL VEST-PONTIC*. Dergaciova, L. Tezaurul Cociulia și importanța acestuia pentru cunoașterea sistemului monetar moldovenesc de pe timpul lui Alexandru cel Bun.

1.15 Participare la conferințe fără comunicări

Lilia Dergaciova, Sesiunea Muzeului Municipal București, 15-17 septembrie

1.16 Varia

Expertize numismatice la solicitarea organelor judiciare (Parchetul General, peste 3000 monede; alte Direcții județene de cultură, Poliția de Patrimoniu etc); responsabil: dr. Emanuel Petac

2. Activități/obiective specifice, conform atribuțiilor compartimentului.

Punerea în operă a programelor de cercetare numismatică fundamentală asumate de Cabinetul Numismatic, respectiv:

Moneda grecească în spațiul vest-pontic în epocile clasică și elenistică (responsabil dr. Emanuel Petac)

Publicarea colecțiilor de monede antice din colecțiile Cabinetului Numismatic (responsabil dr. Emanuel Petac)

Monedele Țării Moldovei între sec. XIV-XVII (responsabil dr. Lilia Dergaciova)

Publicarea colecțiilor de monede medievale din colecțiile Cabinetului Numismatic (responsabil dr. Lilia Dergaciova)

Menținerea și creșterea vizibilității interne și internaționale a Cabinetului Numismatic prin participarea cercetătorilor săi la conferințele internaționale și naționale relevante .

Continuarea politicii de achiziții numismatice în vederea sporirii relevante a colecției

Șef Cabinet Numismatic,

C.Ș.II dr. Emanuel Petac

